

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT, AGRICULTURA I PESCA

2242 *Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre la legalització i instal·lació de celler i tafona artesanal, polígon 2, parcel·la 162, promogut per Agropecuària Son Vich de Superna, S.L., TM Puigpunyent. (59a/2015)*

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 41.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 31 de gener de 2019,

DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

Atès que l'òrgan ambiental va iniciar l'expedient quan es va rebre la primera IP de data 03/05/16, el projecte es tramita pel procediment d'impacte d'acord amb la Llei estatal 21/2013 i els annexes de la Llei 11/2006, de 14 de setembre, d'avaluacions d'impacte ambiental i avaluacions ambientals estratègiques a les Illes Balears. Per tant, el projecte està inclòs a l'annex I, Grup 6: Altres indústries, epígraf b) Indústries de qualsevol tipus, quan produeixen residus líquids que no s'evacuen a través de la xarxa de clavegueram.

Per tant, amb caràcter previ a la seva autorització administrativa, procedeix formular la seva declaració d'impacte ambiental, d'acord amb l'art. 41 de la Llei 21/2013.

1. Antecedents

AGROPECUÀRIA SON VICH DE SUPERNA, SL és una empresa que actualment es dedica a la producció d'oli i de vi i que va construir l'edifici del celler i la tafona artesanal sense les autoritzacions pertinents. En l'actualitat es vol regularitzar les instal·lacions i es demana la legalització de les instal·lacions.

- Informació del projecte

La finca, ubicada a la parcel·la 165 del polígon 2 de Puigpunyent, tenia una explotació ramadera d'ovelles i porcs i va construir una nau on, en l'actualitat, ja es produeix oli i vi.

L'objectiu del projecte és, per tant, la legalització de la nau construïda de 459 m² (6,50 alçada*12,38 amplada*35,28 llargària) en la qual hi ha un celler i una tafona.

El projecte consta de tres vessants, la legalització de la nau, el projecte d'instal·lació del celler i el projecte d'instal·lació de la tafona artesanal. Es tracta per tant de un canvi d'ús de cort de porcs (pocilgas, porquerizas), corrals i magatzems.

En relació al vi, hi ha una producció prevista de 50.000 ampolles o 35.000 litres, i es preveu augmentar a 25.000 ampolles més. Per a la producció del vi, la superfície del celler es distribueix en diferents sales i magatzems; sala d'elaboració, magatzem de maquinària, sala d'embotellat, sala de criança, magatzem agrícola, aljub, laboratori, vestidors, banys, magatzem de botelles.

Els restes sòlids, unes 10 Tm serviran com a aliment a animals de granja i per fer compost orgànic.

En relació a la tafona, aquesta està ubicada dintre de l'edificació destinada a celler, en una zona habilitada de 31 m². Està previst produir un màxim de 3.500 l d'oli. Es gastarà 1 litre d'aigua per Kg. d'oliva processada, que donarien 20.000 l d'aigua processada, que serà utilitzada per a reg. Les restes de pell, polpa, os etc. uns 16.000 Kg, s'utilitzaran com a adob previ al compostatge.

La finca compta amb un ramat de 8 ovelles (producció de 16 xais) i 3 rucs que utilitzen les diferents plantacions de secà que s'estenen per totes les parts més altes de la propietat, ja que les parts baixes annexes al llot del Torrent de Son Vic, de major qualitat aerològica, es troben presidides per una extensa plantació de vinyes de diverses varietats i superfícies d'ocupació (defensades aquestes últimes mitjançant l'ocupació de murs de pedra seca, barreres i reixetes metàl·liques que les protegeixen del pasturatge de l'esmentat ramat d'ovelles).

En un apartat del projecte, quan s'exposen els impactes s'indica que l'operativitat de les instal·lacions podria suposar la creació d'una futura oferta turística relacionada amb el vi d'alt nivell en la zona, actualment inexistent. Indica que s'hauria de realitzar una sala de tastos i/o sala polivalent interior, però això no és objecte del present projecte.

1. Fase d'informació pública

D'acord amb l'article 37.4 de la Llei 21/2013, d'avaluació ambiental, cal sotmetre el projecte a informació pública durant un termini de trenta dies. L'ajuntament ha exposat durant 30 dies el projecte i EIA i ha publicat anunci al BOIB en diferents ocasions per diversos motius, els darrers dels quals són:

1. BOIB número 136 de data 7/11/17, sense al·legacions. Projecte i EIA del 2017.
2. BOIB número 125 11/10/18, amb l'annex aclaridor al projecte amb visat en data maig del 2018.

Es presenten els certificats d'IP i de que no han hagut al·legacions. A més, durant les dues IP es realitzaren les consultes a les següents administracions públiques:

- a) Servei de Residus
- b) Servei de planificació al Medi Natural i Servei de protecció d'espècies
- c) Salut pública
- d) DG de Medi rural i marí
- e) DG de Recursos Hídrics
- f) DG de Salut Pública i Participació

A continuació es citen els informes rebuts durant la tramitació de l'expedient.

La DG de Recursos Hídrics informà l'11/06/15 que era necessari un Estudi Hidràulic, entre d'altres. El promotor va remetre la informació demanada el 25/11/15. L'informe de 2/2/16 informa favorablement amb les següents consideracions:

- Qualsevol modificació de la documentació presentada requereix nou informe per part de la DG de Recursos Hídrics
- S'ha de posar a peu d'obra còpia de la documentació facilitada per aquesta DG relativa a l'actuació
- Abans d'iniciar les obres s'ha de comunicar per escrit a aquesta DG per tal de com provar, si s'escau, el compliment de les condicions
- S'han d'aplicar en tot moment (des de l'inici de les obres) les mesures correctores que estimin oportunes per tal de mantenir la seguretat de persones i bens en cas d'inundació. En aquest sentit, els excedents de material emprat s'han de traslladar amb freqüència a abocador autoritzat, per tal d'evitar acopis en zona inundable
- Un cop finalitzades les obres, s'ha de presentar a aquesta DG els plànols tal i com s'ha construït, amb número de referència 1440 /2015, que defineixi les obres realitzades, amb fotografies de la construcció acabada.
- El present informe es refereix a les afeccions previstes al Reglament del Domini Públic Hidràulic i al Pla Hidrològic de les Illes Balears. El peticionari és responsable del projecte, de l'execució dels treballs, del posterior manteniment i dels danys que es puguin produir al domini públic hidràulic o a tercers.
- Qualsevol obra a o treball a la zona d'afecció de torrents o zona inundable precisa autorització administrativa (emesa per la DG de RRHH), que serà independent de qualsevol altra que hagi de ser atorgada pels diferents òrgans de les Administracions Públiques, i si es dona el cas, pels propietaris de terrenys particulars.

La DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, en data 28/9/15, va informar desfavorablement en relació amb l'espai natural de la Serra de Tramuntana. Posteriorment el promotor va lliurar una addenda ambiental per justificar la preexistència d'edificacions agràries i sol·licitaren un nou informe. En data 18/08/16 l'Ajuntament envia l'informe favorable de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, condicionat a que la fosa sèptica contemplada al projecte (3 compartiments estancs i separador de greixos) compti amb filtres de tractaments biològics previs a l'abocament o utilització de l'efluent per a reg, article 24.2 del PORN). En cas de que existeixi clavegueram, serà obligatòria la seva connexió. En data 10/10/18 el Servei d'Espais Naturals emet informe favorable sobre l'annex d'aclariments amb la condició de que es tinguin en compte les consideracions establertes en l'anterior informe tècnic de data 11/07/16.

En data 21/12/15, segons l'informe del Servei de Reforma i desenvolupament agrari, el cap de servei de Reforma i desenvolupament agrari informà favorablement el projecte esmentat ja que en el moment de la seva emissió l'edificació agrària s'ajusta a les necessitats actuals de l'explotació, tenint en compte el destí pel qual es sol·licita i en base a la documentació presentada. En data 27/8/18, arran de l'annex aclaridor, el Servei de Reforma ratifica l'informe favorable.

La DG de Salut Pública ha emès, en data 14/09/18, informe favorable condicionat a:

1. Compliment de l'esmentat projecte i les condicions que en ell s'especifiquen
2. Compliment de la normativa vigent:

1. Decret 53/2012 de 6 de juliol, sobre vigilància sanitària de les aigües de consum humà de les Illes Balears

2. Real Decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà

4. Elements significatius de l'entorn del projecte

L'edificació a legalitzar s'inclou dins l'àmbit del PORN de la Serra de Tramuntana, en zona d'ús compatible. També es situa en sòl qualificat com ANEI i APR d'inundació i erosió. No afecta a cap espai de Xarxa Natura 2000. L'edifici, però, no es troba afectat pels APR's tot i que presenta una vulnerabilitat d'aqüífers moderada i alta.

L'empresa conrea vinyes i oliveres en l'explotació i el celler-tafona és una indústria de 1ª transformació de productes agrícoles de pròpia producció. Aquestes són indústries permeses o condicionades en SRG, ARIP, ANEI o AT Harmonització, ja que són activitats íntimament lligades a l'agricultura.

5. Integració de l'avaluació

Alternatives

Es presenta una exposició d'alternatives, que inclou l'alternativa 0. La resta d'alternatives, de localització i de procés, conclouen que l'escollida és la millor perquè es construeix al costat de les edificacions existents, damunt d'unes instal·lacions antigues de corts o solls (pocilgas) amb formes, materials i textures adaptades a l'entorn.

Principal impactes de l'alternativa escollida

El document presenta una diagnosi ambiental que inclou la descripció del medi físic, (climatologia, geologia, medi hídic), vegetació, fauna. Es descriu el paisatge i les pantalles vegetals existents (annex incidència paisatgística) i el medi socioeconòmic. En relació a la flora, es fa menció a que no hi han espècies en perill d'extinció ni sensibles, i que el tipus de vegetació més representativa és al que conformen les oliveres i les vinyes.

Es realitza una anàlisi de les interaccions entre els factors ambientals i les accions, una definició i valoració quantitativa i qualitativa dels impactes a través dels atributs establerts a l'ANNEX VI Estudi d'impacte ambiental i criteris tècnics del Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental i es presenta la matriu d'interaccions. Els impactes negatius dels cellers i tafones es generen en fase de construcció i de funcionament. Durant la fase de construcció es generen els impactes associats a aquesta: moviments de terra, afecció a vegetació i fauna, generació de residus i consum de recursos.

Durant la fase de funcionament els principals impactes estan associats a la generació de residus líquids i sòlids durant l'elaboració del vi (aigües de procés i de sanejament), així com el consum de recursos com l'aigua. Els abocaments incontrolats dels cellers o tafones sí que són una font significativa de contaminació ambiental, ja que encara que no contenen substàncies tòxiques sí presenten una forta concentració de matèria orgànica causant del fenomen de l'eutrofització. A més, es consumeix aigua i energia en totes les fases del procés productiu, principalment en les operacions de neteja i es malbarata molta aigua, per això és molt important aplicar mesures per disminuir la seva utilització. També es poden generar emissions de gasos (CO₂, SO₂, CH₄, etc.) i sorolls relacionats amb la maquinària de producció de vi, però no es consideren un impacte ambiental significatiu.

En relació als residus sòlids de la producció de vi i de l'oli, es preveu una correcta gestió d'aquest. En relació al vi, els tres primers processos generen els volums de residus més importants, ja siguin inerts o biodegradables, i els mateixos corresponen a la rapa, brisa i mares (raspón, orujos i lies) seran recollits en remols, bé per al seu trasllat i posterior processament a la zona de compost de la pròpia finca o per servir d'aliment als animals de l'explotació. Per establir la zona de compost es proposa utilitzar dues zones situades a una edificació annexa al lateral de l'edifici del celler on es realitzarà l'apilament en condicions controlades; aquestes dues zones presenten capacitat suficient per tractar aquests residus. L'explotació agrària disposa de dimensions com per utilitzar els mateixos, una vegada tractats, en l'abonament dels diferents cultius i camps de labor. La producció de compost s'haurà de dur a terme en un espai cimentat impermeable i s'haurà de preveure la recollida dels lixiviats fins a la fossa sèptica, per a evitar l'afecció a l'aqüífer. Es recomana que l'aplicació al sòl del subproducte sòlid compostat com a adob es realitzi d'acord amb el Codi de Bones pràctiques agràries.

En relació als residus de la producció d'oli, el procés productiu comporta la generació d'una sèrie de residus com la pinyola o sansa (alperujo) i les aigües residuals. La limitada producció prevista d'oli, xifrada en 3.500 litres, i la utilització d'un sistema continu de 2 fases per a l'extracció del mateix, determinen que els impactes siguin menors: es redueix la quantitat de sansa produïda, no es produeix oliasses o alpehín (líquid residual contaminant mescla d'aigua calenta de rentat i l'aigua de la pròpia oliva) i s'estalvia aigua i energia. Pel que fa a les restes de fulles i tiges de l'oliva es preveu que s'utilitzin com a aliment del ramat d'ovelles, mentre que els residus de pell, polpa, ossos de l'oliva s'utilitzaran com a abonament, previ compostatge.

En relació a la recollida i tractament dels residus líquids el celler disposa, per al sistema de recollida d'aigües residuals, d'un canal protegit mitjançant reixeta de desbastament per a evitar l'entrada de sòlids. A més, el sòl del celler-almàssera és de solera de ciment fàcilment netejable. Aquesta canalització es recull mitjançant canonada de PVC enterrada que discorre per l'exterior de l'edifici fins a la depuradora. La

xarxa de sanejament recull també les aigües procedents dels serveis. Per a la recollida d'aigua de l'almàssera es disposa d'un sistema de recollida independent del celler mitjançant canal amb reixeta de desbastament que es connecta amb la depuradora previ pas pel separador de greixos.

La depuradora instal·lada és una depuradora de fangs activats compacta, horitzontal, enterrada, de 25m3, que està dividida en dos compartiments: el reactor biològic d'oxigenació, que incorpora una xarxa de difusors alimentats per un compressor d'aire exterior i el decantador secundari equipat amb una bomba submergible de recirculació.

Segons el document en relació al rendiment de la depuradora, aquesta és superior al que s'estableix a l'annex 4 del PHIB.

No es disposa en aquest moment de registres dels buidatges. Es preveuen buidatges periòdics tant del separador de greixos com de la depuradora, seguint les normes d'ús i manteniment dels equips i que es registressin seguint el format establert pel sistema de qualitat.

Les aigües residuals han de complir els criteris considerats d'aplicació pel que fa al tractament d'aigües residuals (fossa sèptica amb filtre biològic): s'ha d'adaptar al punt 3 de l'article 81 del Pla Hidrològic de les Illes Balears 2013 (RD 648/2013). El titular ha de presentar davant de l'administració hidràulica una declaració responsable de la instal·lació del sistema de depuració, a la qual s'ha d'adjuntar un document que n'acrediti l'adquisició, les característiques tècniques, el rendiment i el manteniment.

Segons el document les aigües provinents de la depuradora s'utilitzaran per al reg d'arbres fruiters, tarongers. Es recorda que s'haurà de demanar autorització de la DG de Recursos Hídrics, si n o s'ha fet ja.

En relació a l'aigua de consum, amb un volum previst de 270 m3 anuals, prové d'un pou propi amb autorització que s'adjunta a la documentació (número d'expedient AAS-11351) que té ús domèstic. S'hauria de canviar a ús per a la indústria agroalimentària.

En data de redacció de l'EIA el pou no disposava d'autorització per a utilitzar com a aigua de consum humà tal com s'estableix al Decret 53/2012 de 6 de juliol, sobre vigilància sanitària de les aigües de consum humà de les Illes Balears i Reial decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà. Per tant no es podia fer servir aquesta aigua per la producció. A l'EIA s'indica que l'aigua de consum humà provindrà de subministrament mitjançant camió cisterna degudament registrats que s'acumularà en un conjunt de dipòsits de capacitat total de 8.000 litres. Es recorda que la distància del pou a la fossa sèptica haurà de ser de, almenys, 10 m.

Posteriorment, la DG de Salut Pública ha emès, en data 14/09/18, informe favorable condicionat al compliment de l'esmentat projecte i les condicions que en ell s'especifiquen i al compliment del Decret 53/2012 i del Reial Decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà

Es recomana instal·lar elements que suposin un estalvi d'aigua i llum.

La Llei 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera, defineix les activitats potencialment contaminadores de l'atmosfera com aquelles que per la seva naturalesa, ubicació o pels processos tecnològics emprats constitueixen una font de contaminació, les característiques de la qual requereixen que siguin sotmeses a un règim de control i a un seguiment més estricte. Estableix tres grups d'activitats potencialment contaminadores de l'atmosfera (APCA), A, B i C segons el seu potencial contaminador, les quals s'enumeren en el catàleg de l'annex IV del RD10/2011, de 28 de gener, pel qual s'actualitza el catàleg d'activitats potencialment contaminadores de l'atmosfera. Atès que el projecte es troba inserit a l'apartat «INDUSTRIA DE BEGUDES ALCOHÒLIQUES: Capacitat de producció de vi (c.p.> 50.000 l/any)» i a «INDUSTRIA ALIMENTÀRIA: Obtenció d'olis, greixos o derivats d'origen vegetal» del Grup C, s'haurà de demanar la seva inscripció al Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic:

(http://www.caib.es/sites/atmosfera/es/actividades_potencialmente_contaminadoras_de_la_atmosfera_apca-3200/)

En relació als impactes visuals, tot i que el celler es situa en un espai qualificat com ANEI pel Pla Territorial Insular de Mallorca, envoltat al seu torn, en les parts més elevades, per un AANP el document comenta que la qualitat paisatgística i ambiental de la zona d'estudi és, en el seu conjunt, qualificable com molt baixa, ja que bona part de les seves condicions naturals es van veure alterades temps enrere per factors aliens al mitjà com són els relacionats amb l'home i les seves activitats agrícoles-ramaderes associades (traçat de camins de servei, establiment de corts, solls o "porquerizas", presència de magatzems, construcció de murs i tancaments de pedra seca, etc.), factors que recentment s'han vist potenciats per la construcció del mateix celler.

Des del punt de vista estètic, es comenta que tot i que les dimensions (6,50 alçada*12 amplada*35 llargària) són grans, la propietat de Son Vic de Superna suposa el manteniment de bona part de la vegetació natural rellevant, fet que contribueix a minimitzar els efectes derivats dels canvis d'usos plantejats des del punt de vista visual i estètic. Davant del edifici hi han arbres de port gran que fan de pantalla visual.

Atès que la construcció s'ubica en un entorn antropitzat i al costat d'altres edificacions i camps de conreus, no s'espera que per la presència de la construcció ni pel desenvolupament de l'activitat que allotjarà pugui produir efectes negatius sobre els valors ambientals dels paratge natural.

Correcció dels principals impactes de l'alternativa escollida

Es presenten una sèrie de mesures correctores en relació a l'ús del celler, sobre els processos, etc incloent les establertes a l'informe de la DG de Recursos Hídrics.

Es presenta un PVA en el qual s'estableixen les mesures a vigilar, els indicadors, els sistema de mesura i la periodicitat de les revisions.

Es presenta un annex d'incidència paisatgística on s'identifica el paisatge i s'analitza l'impacte paisatgístic de l'edificació conclouent que atesos els materials, colors, etc concordants amb la zona, el fet que està devora de les altres edificacions existents i la existència d'una densa coberta vegetal natural amb arbres de gran port amb les vinyes properes, l'edificació queda perfectament adaptada al paisatge. L'Estudi presenta també un reportatge fotogràfic i visuals de la zona. Es preveuen mesures per fomentar l'apantallament visual i la correcta integració visual dels elements.

El document no arriba a definir l'impacte global del projecte que, atès els impactes exposats, i si es realitzen les mesures proposades, serà compatible amb el medi ambient.

a)Conclusions

Per tot l'anterior, es formula la declaració d'impacte ambiental favorable del projecte de Legalització i instal·lació de celler i tafona artesanal, polígon 2 parcel·la 162. promogut per Agropecuaria Son Vich de Superna, S.L., en el T.M. de Puigpunyent promogut per Agropecuaria Son Vich de Superna, S.L., al concloure's que previsiblement no es produiran impactes adversos significatius, sempre que es compleixen totes les mesures incloses en l'EIA, els informes de les administracions i els condicionals següents:

- La producció de compost es durà a terme en un espai cimentat impermeable i s'haurà de preveure la recollida dels lixiviats fins a la fossa sèptica, per evitar que els lixiviats del procés de compostatge i l'aigua d'escolament puguin afectar l'aquífer
- El pou, si s'escau, haurà d'estar autoritzat amb l'ús per a la indústria agroalimentària i la distància del pou a la fossa sèptica haurà de ser de, almenys, 10 m.
- S'haurà de tenir l'autorització de la DG de Recursos Hídrics per al reg amb l'efluent de sortida de les depuradores

4. Atès que el projecte es troba inserit al grup C del catàleg d'activitats potencialment contaminadores de l'atmosfera (APCA), el promotor haurà de tramitar la seva inscripció davant el Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic.

5. El titular haurà de presentar davant l'Administració hidràulica una declaració responsable de la instal·lació del sistema de depuració, a la qual s'ha d'adjuntar un document que n'acrediti l'adquisició, les característiques tècniques, el rendiment i el manteniment. S'hauran de registrar el manteniment i buidatges.

Es recomana que:

1. S'apliquin mesures proposades a les diverses guies i documents de bones pràctiques ambientals existents sobre la producció de vi i d'oli atesa la importància de controlar el consum d'aigua i energia durant el procés de producció i durant la neteja de les instal·lacions (per exemple instal·lació d'elements que suposin un estalvi d'aigua i de llum, etc)
2. L'aplicació del subproducte sòlid compostat com a adob al sòl es realitzi d'acord amb el Codi de Bones Pràctiques Agràries, acollint-se a un sistema de cultiu que respecti aquest Codi, o bé al cultiu ecològic.
3. S'instal·lin plaques fotovoltaïques per a l'auto abastiment elèctric

Aquesta proposta de DIA s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització i, en concret, sobre la necessitat o no de la declaració d'interès general, tot això sense perjudici de les mesures de disciplina urbanística que pertocin."

Palma, 12 de febrer de 2019

El presidente de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

